

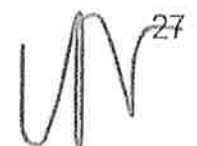
de Appel Amsterdam Jaarverslag 2020

Schipluidenlaan 12, 1062 HE Amsterdam
+31 (0)206255651 | info@deappel.nl | www.deappel.nl

A handwritten signature or logo consisting of a vertical line on the left, a diagonal line on the right, and a stylized 'AR' or similar mark to the right of the diagonal line.

INHOUDSOPGAVE

1. BESTUURSVERSLAG	3
2. PUBLIEKE MOMENTEN	4
3. EDUCATIEVE INITIATIEVEN	13
4. CURATORIAL PROGRAMME	16
5. ARCHIEF	18
6. KETENVERSTERKING EN GENREVERANTWOORDELIJKHEID	21
7. PUBLIEK	21
8. BEDRIJFSVOERING	22
9. FINANCIËN	26
10. SAMENSTELLING BESTUUR, DIRECTIE EN TEAM	27

  27

1. BESTUURSVERSLAG

Voor u ligt het jaarverslag van de Appel voor het jaar 2020 waarin we het publieksprogramma kort samenvatten, de Educatie Initiatieven, de activiteiten van het Archief en het Curatorial Programme toelichten en stilstaan bij de prestatie afspraken en financiële gegevens.

2020 was in alle opzichten een uitzonderlijk jaar, in de eerste plaats vanwege de COVID-19 pandemie die het programma na de keynote van Darby English drastisch door elkaar schudde. Na een sluiting in de lente werd in de zomer van start gegaan met een deels fysieke, deels gestreamde tentoonstelling *Day for Night*. Het jaar sloten we af met Georgia Sagri, IASI, een project over het zelf-herstellend vermogen van mensen. Ons programma werd omgevormd en aangepast en de weerslag daarvan vindt u in dit jaarverslag.

Naast het streamen van tentoonstellingen en events, besloot de Appel om tentoonstellingen voor thuis te organiseren: zo kwam er *This may or may not be a true story or a lesson in resistance*, een geprinte tentoonstelling van de Curatorial Programme-deelnemers 2019/2020, *de Remote Archivist*, een terugkerende uitgave uit het de Appel Archief dat mensen via de post bereikte ook wanneer het archief gesloten was en tenslotte werd er gewerkt aan de 'home-kit' die voor jong en oud een reeks creatieve activiteiten aan huis leverde.

Ook werd de gedwongen sluiting aangegrepen om de website van de Appel grondig te verbouwen en nieuwe functionaliteiten toe te voegen. Een van de geplande projecten uit 2020, de solo-groepstentoonstelling met de kunstenaars van het New Barbizon collectief, werd online gepresenteerd in deze nieuwe online omgeving.

Voor de Appel was 2020 ook het jaar waarin we structurele steun voor de komende kunstenplanperiode 2021-2024 konden verzekeren, wat het mogelijk maakt duurzaam te werken en vooruit te plannen. In 2020 trad Hala Elkoussy aan als voorzitter van het bestuur van de Appel. Lonnie van Brummelen trad terug uit het bestuur. Financieel sluiten we 2020 af met een van positief resultaat van ruim 19.000 euro.

Met het succesvol omschakelen naar live streaming van events en tentoonstellingen, met meerdere thuis-tentoonstellingen in boek vorm en vanwege een aantal samenwerkingsverbanden, kunnen we ondanks alle beperkingen het jaar afsluiten met ruim 34.000 deelnemers. Het educatie programma van de Appel werd in 2020 noodgedwongen sterk aangepast, desondanks bereikten we 1.849 kinderen, jongeren en volwassenen met ons programma (tegenover ruim 2.000 vorig jaar).

2. PUBLIEKE MOMENTEN

de Appel focust zich op exceptionele tentoonstellingsprojecten, lange-termijn samenwerkingen met kunstenaars, talentontwikkeling, educatie, een leven lang leren én werkt in Amsterdam Nieuw-West aan een programma dat diversiteit uitdraagt en verwelkomt. De missie van de Appel luidt:

de Appel creëert tijd en ruimte voor kunstenaars en medestanders voor het stellen van essentiële vragen.

Sinds haar oprichting in 1975, heeft de Appel zich in Amsterdam als kunstcentrum ontwikkeld tot haar huidige unieke drievoudige structuur die een levend(ig) archief combineert met een hands-on Curatorial Programme en Educatieve Initiatieven die voortkomen uit een diep gewortelde betrokkenheid met de gemeenschap.

Onze gevarieerde publieke programmering dient en leert met mensen vanuit verschillende achtergronden en perspectieven in een sfeer van open gastvrijheid, samenwerking en experiment. Samen geven we vorm aan kunst en cultuur in onze wereldse stad.

de Appel tracht een brug te maken tussen de internationale reputatie van deze 45 jaar jonge kunstinstelling en de diversiteit binnen de Nederlandstalige cultuur. Waarin kritische wordt gekeken hoe de dominantie van het Engels als de 'lingua franca' van de kunst de meest urgente culturele gesprekken weet te maskeren.

Artistiek-inhoudelijk ligt de focus op kunstenaars met wie we een snel veranderende samenleving onderzoeken, niet alleen via sociaal-geëngageerd werk of procesmatig onderzoek maar ook via meer traditionele media zoals schilderkunst, installatiekunst, lezing en debat. In onze manier van werken met kunstenaars en curatoren staat het lange-termijn engagement centraal, als instelling zijn we betrokken in het ontwikkelen van werk vanaf de eerste stap tot de openbaarmaking ervan, en waar mogelijk ook de internationale reis ervan. Het publiek krijgt zo de kans om kunstenaars en hun werk meerdere keren en op verschillende manieren te zien, te spreken, te ervaren. Dit leidt uiteindelijk tot een multidimensionaal begrip van de artistieke praktijk en de rol van kunstenaars en culturele beoefenaars in de samenleving. Daarnaast onderzochten we de relaties tussen solo- en groepstentoonstelling en hoe collectief auteurschap bevorderd kan worden. Deze gemengde kunstpraktijken leren ons dat individuele expressie versterkt kan worden binnen collectieve processen. Ze presenteren ons een betrokken manier van leven in een complexe en meervoudige samenleving.

In alles wat we doen, van publieke programma's tot het houden van een archief, van educatieve initiatieven tot het Curatorial Programme, staat centraal dat er tijd en ruimte is voor het stellen van essentiële vragen. Daarmee willen we het open karakter van artistiek onderzoek en curatorieel experiment beschermen tegen de druk om vooral antwoorden te geven en een mening te hebben. De tentoonstelling als vorm is hierin cruciaal, niet als statisch moment in de tijd maar als veranderlijk, een momentopname die verder gaat dan netjes verpakt, snel consumeerbaar spektakel.

de Appel als lerend instituut en als instelling voor een leven lang leren, heeft daarom een driedelige, unieke structuur die de tentoonstellingen versterken: het archief met haar historische wortels en programma waarin actief geschiedenis wordt gemaakt, het Curatorial Programme (CP) dat toont, leert en deelt met als doel curatoren van de toekomst een beter begrip van het gehele/veelzijdige artistieke proces te geven, de Educatieve initiatieven die kunstenaars met de (lokale) gemeenschap verbinden en de gemeenschap met een volledige ervaring van kunst (maken, tonen, ontvangen) in contact brengen. De toegewijde curatoren van de Appel streven allen naar curatorieel excellentie - een combinatie van nieuwsgierigheid en zorg voor kunstenaars, culturele beoefenaars en hun werk.

In 2020 organiseerden we een breed scala aan activiteiten:

- 2 tentoonstellingen (1 solo- en 1 groepstentoonstelling);
- 3 co-producties op een externe locatie kenden een bijdrage van de Appel (LIMA, Stedelijk Museum en het Amsterdam Museum);
- 1 online tentoonstelling vergezeld van een tentoonstelling in poster-vorm in de stad;
- 3 nieuwe publicaties (twee vanuit het Archief en 1 een tentoonstelling in boekvorm);
- 1 presentatie bij de Appel met materiaal en expertise uit het Archief;
- 100 events (lezingen, gesprekken, performances en screenings, soms bij de Appel, soms op externe locaties);
- 26 educatie events (waarvan 7 activiteiten bij de Appel en de andere activiteiten hoofdzakelijk op externe locaties plaatsvonden zoals partnerscholen of partnerorganisaties);
- 43 events CP (workshops, bezoeken, in binnen- en buitenland).

WINTER

THE KING'S TWO BODIES

Keynote by Darby English

de Appel opende het jaar 2020 met een presentatie door Darby English op 19 januari in de Oude Lutherse Kerk, te Amsterdam. Tijdens de presentatie paste hij een hoofdstuk ("The King's Two Bodies" over Martin Luther King Jr. en het Lorraine Motel, waar hij op 4 april 1968 vermoord werd terwijl hij de burgerrechtenbeweging plantte) uit zijn meest recente boek *To Describe a Life: Notes at the Intersection of Art and Race Terror* (2019) aan voor het brede publiek aanwezig in de kerk. Hij stelde voor om de esthetische ervaring van kunst een uitgebreide rol te geven gedurende deze gespannen tijden.

HARD ART - CP Open Seminar met Darby English

Darby English leidde een speciaal driedaags seminar dat Curatorial Programme deelnemers begeleidde bij de ontwikkeling van een kunstgeschiedenis, een manier van lezen en context geven aan het sociale leven van kunst, dat handvatten biedt voor serieuze betrokkenheid bij hedendaagse urgenties. Drie vragen die de dagen met elkaar verbinden, rijzen: Hoe kunnen belangrijke kunstwerken en de praktijk van de kunstenaar, inclusief hun rol als

tentoonstellingsmakers, meer diepgang en dimensie krijgen? (Vooral groter dan "ingestelde betekenissen van subjectiviteit en crisisrepresentatie".) Hoe maak je zulke kunst echt openbaar? En hoe dan, samen, een publiek samenstellen, "om hard te zitten en te luisteren naar de betekenis van gevechten en hoe?"

BERG - (Built Environment Research Group)

Hoe ontwikkel je strategieën voor een beter begrip van de gebouwde omgeving in de buurt van de Appel en daarbuiten? We stelden deze vraag om het gevoel van verbondenheid met onze buurt, onze stad en onze regio te versterken, en om vindendrijf gebruik te maken van de kenmerkende modernistische structuur die de Appel bewoont. Wat nu Broedplaats Lely is, was aanvankelijk de Christelijke Scholengemeenschap Pascal van Tuinstad Overtoomseveld en later Calvijn met Junior College, gebouwd in 1963-1969 en ontworpen door architect Ben Ingwersen (1921-1996). De context van de planning en ontwikkeling van Amsterdam Nieuw-West na de Tweede Wereldoorlog, evenals de meer recente geschiedenis van de school en de buurt, zijn inzichtelijk voor de huidige situatie van snelle bouw en stedelijke herontwikkeling in het gebied.

Als een project van actieve studie ondersteunde BERG tentoonstellingen, evenementen en educatieve initiatieven. BERG resulteert in een tweetalige publicatie.

BERG werd geleid door de Appel en Rosa te Velde. Rosa te Velde studeerde in 2010 af aan de afdeling designLAB van de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam, waarna ze in 2015 een MA in Design Cultures behaalde aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Warming up the Aula

In samenwerking met kunstenaars en omwonende vonden in en rondom de Aula van de Appel verschillende activiteiten plaats (14 januari - 14 februari 2020). Op 14, 15 en 16 januari was een open CP Seminar met Darby English. Op 3 februari werd een Thai Chi klas door Johan Cornelissen gehouden ("A slow cooking of the body").

Op 7 februari was er een buurtwandeling met Arie de Fijter en Rosa te Velde.

En het hele jaar door werd er op woensdag 'Movements' gegeven door Jellichje Reijnders. Een les met Free flow energiebewegingen geïnspireerd op Chi Kung, geworteld in de Chinese traditionele geneeskunde, vechtkunst, wetenschap.

Ook vonden er in de Aula stil-lezen momenten en luister sessies plaats.

Waveness

Voor de textielinstallatie 'Waveness' bracht kunstenaar Maartje Fliervoet, in samenwerking met verschillende families die in Amsterdam Nieuw-West wonen, water en micro-algen uit de Sloterplas in contact met fotografisch barietpapier en zonlicht.

Vier van deze prints zijn gescand en geweven tot jacquardweefsels, als onderdeel van de installatie die in de Appel geïnstalleerd werden als onderdeel van 'Warming up the Aula'.

LENTE

In periode 23 maart tot 1 juni was de Appel gesloten door de Nederlandse regelgeving in verband met Covid-19.

Unlocked/Reconnected

De Appel nam deel aan *Unlocked/Reconnected* met werk van Sarah Cameron Sunde. 'Thuis' is een woord dat voor iedereen een eigen lading heeft. Het is de fysieke plek dichtbij, de ruimte van je huis, maar ook het 'land', het gebied dat gemist wordt wanneer je er vandaan

bent. Thuis is de plek waar je geschiedenis en ideeën deelt, waar een continuïteit van aanwezigheid is. Dankzij de Corona crisis heeft het begrip een bijzondere lading gekregen. Wat is 'thuis' in een tijd van een pandemie?

De tentoonstelling *Unlocked/Reconnected* wilde verschillende noties van de begrippen 'huis' en 'thuis' inzichtelijk maken. Het was een project dat de meest uiteenlopende 'huizen voor de kunst' met elkaar verbond: musea, presentatie-instellingen, galeries en kunstenaarsinitiatieven. Vertrekpunt voor 'Unlocked/Reconnected' was het idee van solidariteit, de wil om gezamenlijk te reflecteren op wat (t)huis is.

Het werk van Sunde uit het archief van de Appel werd getoond in het archief op afspraak en was te zien op de website van *Unlocked/Reconnected*.

Z O M E R

DAY FOR NIGHT

Tentoonstelling

In de zomer van 2020, te midden van diepgaande sociale en maatschappelijke veranderingen werd het programma en de doelstellingen van de Appel herzien. De nieuwe institutionele visie van de Appel die het publieksbereik moest verrijken en helpen te realiseren resoneerde in de tentoonstelling *Day for Night*: Een brug tussen de internationale reputatie van deze 45 jaar jonge kunstinstelling en de diversiteit binnen de Nederlandstalige cultuur. En, hoe de dominantie van het Engels als de 'lingua franca' van de kunst de meest urgente culturele gesprekken kan maskeren.

Een reeks kunstwerken ontvouwde zich geleidelijk gedurende de zomermaanden van 2020 door middel van de presentatie van telkens één kunstenaar en één werk elke 10 dagen. Deze vooraanstaande kunst- en geschiedenismakers verbinden de Appel met Amsterdam en de wereld: Willem de Rooij (23.06–04.07), Avery Preesman (07–17.07), Bianca Stigter (21–31.07), Quinsy Gario met Glenda Martinus (11–21.08), Claudette van Trikt (25.08–04.09). De kunstwerken waren overdag in de kunstruimte en 's avonds via een livestream op de nieuwe website van de Appel te zien is. Na een periode van gesloten deuren, ontving de Appel via deze manier langzaam weer publiek op de Schipluidenlaan 12.

Interviews

Naast de fysieke en online presentatie van de reeks werken, werden er tussen de kunstenaars ook gesprekken georganiseerd. Iedere kunstenaar kreeg de mogelijkheid haar of zijn opvolger in de reeks te kiezen, waarmee ze ook in een één-op-één gesprek gingen. Deze interviews waren via de website van de Appel te beluisteren voor het publiek. Engelse transcripties worden gearchiveerd in het archief.

NEW BARBIZON

Online 'schets' voor een tentoonstelling

Vorige zomer (27 juli tot 5 augustus 2019) begon het team van de Appel met de voorbereidingen voor de presentatie van de New Barbizon-groep in de Aula. Hiervoor gingen de kunstenaars, Zoja Cherkassky-Nnadi, Anna Lukashovsky, Natalia Zourabova, Olga Kundina en Maria Pomiansky met kinderen en partners met de Appel op een tiendaagse schetstocht en plein air in Amsterdam Nieuw-West. Hun methode is een adaptatie van een traditie die in een stroomversnelling kwam rondom de negentiende-eeuwse Barbizon-schildersschool. Een schildersschool die beroemd werd door haar weergaven van de arbeid en het leven op het platteland; die groep ontleende haar naam aan een dorp in de buurt van het bos van

Fontainebleau. Hier kwamen de schilders bijeen om buiten te schetsen en te schilderen. Door de ontwikkelingen van de pandemie konden de kunstenaars dit jaar niet naar Amsterdam reizen voor hun tentoonstelling - de eerste institutionele solotentoonstelling voor deze groep in Nederland, en daarbij ook in de EU. de Appel besloot daarom om hun schetsen te presenteren als eerste fase van de nieuwe website van de Appel, echter niet te vergissen met een online tentoonstelling. Het is een schets.

Tentoonstelling in de stad

Na de lancering van de online presentatie van de New Barbizon werd een selectie van hun beelden van de stad Amsterdam in 2019, een contrast met het veel legere Amsterdam van zomer 2020, getoond op billboards doorheen de stad. Deze tentoonstelling in de openbare ruimte toonde ons de stad zoals we haar kende, van voor de pandemie. We zien mensen samen genieten van het leven buiten in de zon.

Essay

De directeur van de Appel, Monika Szewczyk, schreef ter introductie van de kunstenaars een essay over de New Barbizon-groep. Ook deze tekst, is net als de online presentatie, nog een schets, een eerste toenadering naar de kunstenaars die verantwoordelijk zijn voor deze perspectieven op Amsterdam.

Fluister de wind waarop

In de Aula werden twee luistersessies, één in juli and één in augustus, georganiseerd door Sharmyn Cruz Rivera (deelnemer van de Appel Curatorial Programma 2019-2020). Rivera nodigde ons uit om geluid te beschouwen als een geleider van vibratie, sentiment, energie, en een getuigenis van de vitaliteit die door het lichaam reist. Ambient muziek en haar gecommercialiseerde vorm new age muziek herkent geluid als een primordiale speler in onze emotionele, innerlijke beleving. Door de geschiedenis heen heeft muziek een belangrijke rol gespeeld in de zoektocht naar spirituele wijsheid en zelfrealisatie. Het muzikale lexicon dat in de jaren '60 en '70 werd gecreëerd tijdens de introductie van soundscapes en nieuwe technologieën, blijft zich informeren en uitbreiden binnen de hedendaagse muziek. Dit tweeledige programma geeft zich rekenschap van dergelijke geschiedenissen, en probeert hun invloed op huidige geluidsexperimenten te markeren. Dit event was persoonlijk, of via livestream bij te wonen op de website van de Appel.

Droom over Europa (ZOOM)

Om de publicatie *Audre Lorde - Dream of Europe: selected seminars and interviews: 1984-1992* (Kenning Editions, 2020) en het brede werk van Audre Lorde te vieren, organiseerde de Appel vanaf september een close reading group om deze bundeling samen te lezen en bespreken. De close reading group bestond uit zeven sessies, waarvoor de Appel voor elke sessie een gastlezer uitnodigde wie een eigen connectie heeft met het werk van Lorde, en gedurende twee uur met de groep zal meelesen. Waaronder: Philomena Essed, Nancy Jouwe, Mayra A. Rodríguez Castro (redacteur van het boek), Pamela Sneed, Sayonara Stutgard, Shishani Vranckx en Gloria Wekker. Het doel van de leesgroep was het lezen van de verzamelde seminars, lezingen en interviews die het boek samenbrengt, met een focus op de ervaring van het lezen en niet zozeer op het opzetten van een theoretische dialoog. De sessies werden via livestream uitgezonden op de website van de Appel. Ook werd een documentaire over Lorde gedurende 24u gescreend op de website van de Appel.

The master's tools will never dismantle the master's house

Naar aanleiding van de wereldwijde protestbewegingen met betrekking tot Black Lives Matter, werd op 12 juli 2020 het eerste gesprek georganiseerd in de Aula van de Appel onder leiding van de Black Renaissance. Dit gesprek bood een alternatief op het NPO "Racism debat".

Deze avond was dermate succesvol en de reacties van velen gaven aan dat er behoefte was aan meer gesprekken. Daarom werd besloten om in samenwerking met Black Renaissance drie pilot-gesprekken te organiseren.

Met kunstenaar Patricia Kaersenhout en Antoine Deul als moderators werd tijdens de gesprekken getracht de ruis rondom de term racisme weg te nemen en juist te kijken naar de structuren en houdingen die het afschaffen ervan bemoeilijken op institutioneel, systemisch en (inter)persoonlijk niveau. Hiervoor was het belangrijk om goed naar elkaar te luisteren en van elkaar te leren. De gesprekken werden live gestreamd op de website van de Appel.

HERFST

GEORGIA SAGRI: IASI, STAGE OF RECOVERY

Sessies

De afgelopen tien jaar heeft Georgia Sagri een reeks oefeningen ontwikkeld om haar anatomisch onderzoek, klassieke muziekscholing, beoefening van vechtkunsten en jarenlange ervaring als performancekunstenaar op de rand van politiek activisme, te combineren. Aanvankelijk waren deze technieken bedoeld om de kunstenaar voor te bereiden op haar krachtige performances, die nieuwe dimensies van het openbare en het privé openen. In dit stadium van haar proces hebben drie instellingen in Europa - Mimosa House in Londen, Tavros in Athene en de Appel in Amsterdam - zich verbonden met Georgia Sagri om haar unieke methode te ondersteunen en met het publiek te delen.

Tentoonstelling

In de herfst van 2020 werd in de Aula van de Appel een solotentoonstelling gepresenteerd waarin de unieke één-op-één sessies van Georgia Sagri samenvallen met haar visuele werken van IASI. IASI ('herstel' in het Grieks) betreft het herstel van gezondheid in fysieke zin. De diepere, vollere levensadem. Het behelst ook een hedendaagse terugwinning van een politieke ervaring van performance, gevormd in het Oud Griekse theater; een wisselwerking tussen theatrale rollen, burgerparticipatie en het begin van medicinale categorieën. De methode van Sagri behandelt fysieke pijn als een symptoom van onevenwichtigheid in het sociale leven. Haar privé één-op-één sessies, niet te verwarren met psychoanalytische sessies, vonden plaats op een zacht podium - een functioneel sculptuur die de kunstenaar speciaal heeft bedacht om haar proces te kunnen delen. In de Appel lag dit podium bovenop het bestaande podium van de iconische Aula in Broedplaats Lely en bezorgde een gevoel van herstel van de openbare ruimte. De perfecte akoestiek van de Aula versterkt verder de terugwinning van adem en stem, die de kern vormen van Sagri's aanpak. Tijdens de behandelingen werd de zeer openbare ruimte van de Aula opgeëist voor noodzakelijke, persoonlijke genezing. De Aula opende haar deuren op 23 oktober voor het publiek om kennis te laten maken met de visuele werken van Sagri's methode.

Archiefpresentatie

Gedurende de tentoonstelling werd archiefmateriaal uit het archief van de Appel getoond over de geschiedenis van performance kunst vanaf de jaren zeventig. Dit gaf een diepere en historische context aan Sagri's centrale praktijk toe. Deze evocatieve efemera ging een dialoog aan met Sagri's modulaire podium sculptuur en volwaardige tekeningen. Hierbij ontstonden een aantal vragen:

Wat is de rol van de kunstenaar in de maatschappij?

Wat is de rol van het publiek?

Kunnen we ons performancekunst voorstellen zonder gevoel voor spektakel?

Welke tradities binnen theater en therapie kunnen worden herwonnen?
Hoe kunnen we samen beter ademen?

Online Evenement 'Briefing'

Op vrijdag 23 oktober werd vanuit de Aula een Zoom-gesprek via livestream uitgezonden op de website en sociale media kanalen van de Appel over IASI tussen Georgia Sagri en de directeuren van drie betrokken instellingen die IASI ondersteunen: Daria Khan van Mimosa House, Londen; Olga Hatzidaki en Maria Thalia Carras van Tavros, Athene; en Monika Szewczyk van de Appel Amsterdam.

Online Evenement: Performance

Tijdens de expositie opening van IASI werd op 24 oktober voor een kleine groep genodigden in de Aula van de Appel een performance getoond door Georgia Sagri: *Breathing (7-1-7) with embryac position / Windface* werd gehouden tijdens zonsondergang. Deze was tevens online op de website van de Appel te volgen voor breder publiek.

ULAY WAS HERE

Tentoonstelling

In samenwerking met het Stedelijk Museum Amsterdam, hielp de Appel bij het realiseren van de tentoonstelling Ulay Was Here, die van 21 november 2020 tot en met 18 april 2021 te zien was in het Stedelijk. Dit is het eerste retrospectief sinds het plotselinge overlijden van Ulay in maart 2020. De tentoonstelling belicht Ulay's positie in de Amsterdamse context, met het Stedelijk Museum en de Appel als belangrijke spelers. Ulay stond mede aan het begin van kunstcentrum de Appel en heeft daar in 2000 in de toenmalige lokatie op Nieuwe Spiegelstraat 10 een grote tentoonstelling gehad, die door verschillende curatoren was samengesteld.

Online Evenement: A Day for Ulay

Na het overlijden van Ulay in maart 2020 sprak de Appel met het Stedelijk Amsterdam om gezamenlijk een herdenkingsbijeenkomst te organiseren. Vanwege de maatregelen rondom het coronavirus kon deze helaas niet plaatsvinden. Op de verjaardag van Ulay organiseerde de Appel *A Day for Ulay*. Via een Zoom verbinding werden herinneringen aan Ulay gedeeld op de website van de Appel. Inzendingen en gesprekken met o.a. Stephanie Noach, Niels Van Tomme, Marga van Mechelen, Alban Muja, Cees de Boer, Harry Ruhe, Herman Kuijer en Peter Baren.

Everything is New

Op 17 september werd via een livestream op de website van de Appel en Facebook een publieke opening en discussie gehouden met bijdragen van: Dora Đurkesac, Angeliki Tzortzakaki, Enrico Floriddia, Jérôme de Vienne, Julian Zehnder, Kimberlee Cordova, Nina Kurtela, Bruno Alves de Almeida, Laurens Otto, Katherine Macbride, Miriam Wistreich en Boris Klyushnikov. 'Everything is New' was een online project dat zich richtte op de verandering in de infrastructuur van de hedendaagse kunst. Beginnend ten tijde van de wereldwijde pandemie en lockdown met een verkenning van de kunstscene in Nederland, breidt het project zich uit over de stand van zaken van de urgentie waarin instituten en praktijken zich wereldwijd hebben bevonden. De omvang van de structurele veranderingen die op dit moment plaatsvinden - de universele verschuiving naar afgelegen werkomgevingen, de institutionele en onafhankelijke programmering in de kunst die gedigitaliseerd wordt, het streven naar een heroverweging van de financiële duurzaamheid en de mechanismen van de zorg voor de culturele sector - lijkt niet alleen een symptoom te zijn van de ongewone tijden waarin we toevallig leven, maar is ook een indicatie van de buitensporige starheid van de kunstinfrastructuur, die haar hoofdkenmerken onveranderd heeft gelaten sinds de eerste golf van institutionele kritiek in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw.

Het project bestond uit een digitale tentoonstelling en een online publicatie bestaande uit essays, interviews en interventies van kunstenaars. *Everything Is New* is geïnitieerd door de curator Nikolay Alutin als onderdeel van zijn Curatorial Research Fellowship bij de Appel (2019-2020).

De Prijs voor de Jonge Kunstcritiek 2020

De Prijs voor de Jonge Kunstcritiek, werd dit jaar voor de zevende keer uitgereikt. Dit gebeurde in de Aula van de Appel. In deze schrijfwedstrijd trekken vooraanstaande kunstinstellingen uit het Nederlandse taalgebied samen op om het belang van Nederlandstalige kunstcritiek onder de aandacht te brengen. Jonge critici en essayisten worden aangemoedigd om verder na te denken over de gevolgen van de huidige crisis, en om vooruit te blikken op de toekomst van de culturele sector.

Refresh Amsterdam 1: Sense of Place

Dit jaar organiseerde de Appel Refresh Amsterdam in samenwerking met CBK Zuidoost, Compagnietheater Amsterdam, OSCAM, Rijksakademie van beeldende kunsten, Sociëteit SEXYLAND en The Black Archives. Dit is een tweejaarlijks initiatief van het Amsterdams Museum waarin hedendaagse makers met een artistieke praktijk hun visie op stedelijke thema's delen en loopt van 11 december 2020 tot 28 maart 2021.

Refresh Amsterdam is gegrondvest op het besef dat de stedelijke cultuur wordt bepaald door mensen met veel verschillende achtergronden, netwerken en tradities die altijd in beweging zijn, die zichtbaar en onzichtbaar met elkaar verbonden zijn, die proberen erbij te horen en zich tot elkaar moeten verhouden

DIVERS

Nieuwe Website

de Appel ondervond in de dagelijkse praktijk dat informatie die online beschikbaar werd gesteld toch niet naar boven kwam als zoekresultaat bij zoekopdrachten. Daarnaast werden de bronnen en kennis van de Appel door de 'bevooroordeelde' zoekmachine, Google, vaak buiten de "bubble-vorming"-beschouwing gelaten. Daarom kwam in 2020 de lange verwachte wens in vervulling. Een nieuwe website en een nieuwe grafische identiteit, ontwikkeld door de in Amsterdam gevestigde grafische ontwerper Bardhi Haliti. De nieuwe website plaatst de rijke geschiedenis van het instituut, haar archief en bibliotheek centraal, om geïnteresseerden tot diep in de kennislagen van het instituut te brengen. Hiervoor een mobiel model van het archief, met de codering van een slimme zoekmachine, het programmeren van een robuuste database, het taggen van alle objecten met RFID chips én het lanceren van het Spaces-Run-Archive. En daarin zit de innovatie. In tijden van zelf-quarantaine en beperkte mobiliteit hebben deze plannen aan urgentie gewonnen. Natuurlijk bevat de website ook het actuele programma en praktische informatie, en lanceert het een vernieuwde webshop.

Via de website krijgen gebruikers dadelijk toegang tot het hele Appel archief en geschiedenis van de Appel. Dit alles stimuleert nieuwe vormen van digitaal onderzoek, content-navigatie, databeheer en -opslag. Door het Archief op een zeer gepersonaliseerde en toegankelijke manier te vertonen, kan de Appel een interactieve en wederkerige relatie met een divers en betrokken publiek aansporen.

De Appel Bar

de Appel Bar, een ruimte in Broedplaats Lely gehuurd door de Appel, wordt door de organisatie zelf maar ook door externen gebruikt. Net als de aula. In 2020 maakten hiervan gebruik:

- *Sensual Havoc*, externe expositie door Hanna Monola, kunstenaar en mede-bewoner van Broedplaats Lely
- De kunstenaar en mede-bewoner van Broedplaats Lely, Julia Sokolnicka heeft een filmavond georganiseerd, dit was onderdeel van *The Hearth Film Programme*.
- Kenny Vogelaar is een modeontwerper en stylist uit nieuw west, hij heeft gebruik gemaakt van de Appel bar als fotostudio.
- Kunstenaar en mede-bewoner van Broedplaats Lely, Frederique Pisuisse heeft vier art group critique sessions georganiseerd.
- De Toneelmakerij heeft een periode gebruik gemaakt van de aula maar deze voorstellingen zijn later gecancelld ivm. COVID.
- Sven Lütticken heeft in het najaar van 2020 een seminar georganiseerd voor studenten van de vrije universiteit van Amsterdam.

Publicaties 2020

- Dit jaar werd de publicatie *This may or may not be a true story or a lesson in resistance* gelanceerd.
- Het Archief bracht de eerste editie uit van *The Remote Archivist*, een terugkerende uitgave op papier die per post wordt verstuurd.
- *Holiday in the Archive* werd in de lente verstuurd naar alle deelnemers aan dit project uit eind 2019.

De directeur van de Appel, Monika Szewczyk, gaf lezingen en nam deel aan:

- Conversation and Beautification | *Models* with Irena Haiduk and Amamda Googe, Swiss Institute Contemporary Art New York, 6 februari.
- IASI in gesprek met institutionele partners Daria Khan (Mimosa House, United Kingdom), Maria-Thalia Carras (TAVROS, Greece), Mimosa House Londen, 14 februari.
- Engine for Art, Democracy & Justice, Vanderbilt University (Nashville, Tennessee), 23 September.
- Jurylid *Museum Format* met Diana Bridger, Asli Serbest en Elia Zenghelis, voor Studio of Aristeides Antonas (Antonakakis) in ETH (Eidgenössische Technische Hochschule) Zürich, 27 mei.

Museumnacht Prijs

In 2020 ontving de Appel de museumnacht prijs voor het beste programma tijdens museumnacht 2019. De prijs is uitgereikt door een jury van 36 jonge Amsterdammers die de deelnemende locaties hebben bezocht. De jury benadrukte de open, verwelkomende sfeer, de goede energie en het interessante programma. Jurylid Belle: "Wat ik in de Appel heb gezien heeft veel indruk op me gemaakt, ik ga meer op zoek naar soortgelijke programma's en exposities"

Het museumnacht programma bij de Appel stond in teken van Patricia Kaersenhout's tentoonstelling 'Guess Who's Coming To Dinner Too'. De avond was een feestelijk eerbetoon aan non-binaire identiteiten en transgender activisme in Nederland met queer stories, lip sync performances, make-up workshops, vogue battles, dj sets en video-screenings.

3Package Deal

Toptalent stimuleren en faciliteren met betaalbare woon- en werkruimte, budget en een netwerk – dat is het doel van de 3Package Deal. Dit succesvolle programma van het AFK en Bureau Broedplaatsen in samenwerking met gerenommeerde Amsterdamse instellingen geldt inmiddels als best practice op het gebied van talentontwikkeling.

Het AFK stelt samen met Bureau Broedplaatsen per kunstdiscipline coalities samen van gerenommeerde en vernieuwende kunstinstellingen uit Amsterdam. Deze instellingen selecteren en begeleiden de toptalenten gedurende een jaar waarin ze toewerken naar een eindpresentatie die hun ontwikkeling zichtbaar maakt voor de stad.

de Appel nomineerde dit jaar samen met Buro Rietveld en Foam Fotografiemuseum kunstenaar Vasilis Papageorgiou voor de AKF 3-package deal lichting 2019-2020. Monika Szewczyk had enkele studio visits en gesprekken met Papageorgiou over zijn werk en hij nam deel aan enkele seminars van het Curatorial Programme.

Als onderdeel van de eindpresentatie dat gepresenteerd werd in VondelCS, gecureerd door CP alumna Jo-Lene Ong, maakte Vasilis Papageorgiou een korte 3D-animatievideo. De video, gepresenteerd in een lus, toont een stel 3D-geanimeerde casinofiches die uit de lucht vallen, gecombineerd met een speciaal voor de video gecomponeerd geluid door de muzikant George Axiotis. De video was een voortzetting van zijn onderzoek naar gokken, mislukking en productiviteit. Een spel dat nooit wordt afgemaakt, een spel dat altijd opnieuw start zonder het gevoel van doelgerichtheid en het gevoel van een ongrijpbaar risico te creëren.

de Appel is sinds 2014 partner. In 2019-2020 werd kunstenaar Vasilis Papageorgiou geselecteerd, in 2020-2021 Casper Kofi.

3. EDUCATIEVE INITIATIEVEN

De Educatie Initiatieven van de Appel kiezen voor langere en meer inhoudelijke samenwerkingen met scholen en buurthuizen uit de directe omgeving. Binnen deze samenwerkingen stappen we af van de conventionele manier van het aanbieden van kunsteducatie-activiteiten voor scholen, waarbij musea en kunstinstellingen meestal als doel stellen om zoveel mogelijk klassen naar hun instelling te brengen.

Met projecten Sounds Gestures, Kunstklassen, Ensembles en Kunstjongeren reageren we op de gentrificatie processen in Amsterdam Nieuw-West. Het belangrijkste doel van dit programma is om de gemeenschapsvorming in Amsterdam te versterken en het kansrijk opgroeien in Amsterdam Nieuw-West te vergroten. Tevens vergroot het programma de sociale betrokkenheid met hedendaagse kunst en cultuur in Amsterdam, waarbij verschillende gemeenschappen de kans krijgen om geijkte denkpatronen te veranderen en op een nieuwe manier een steeds sneller veranderde wereld te begrijpen.

De volgende kunstenaars namen deel:

- Nour El Bouch
- Ayoub Kharkhach
- Adnan Atik
- Bas Hendriks
- Farida Sedoc
- Mirjam Linschooten
- Elisa van Joolen

KUNSTKLASSEN

Kunstklassen is ontwikkeld op verzoek van verschillende scholen in Amsterdam Nieuw-West om meer hedendaagse kunst in hun curriculum op te nemen. Kunstklassen geeft hier invulling aan door kunstobjecten uit het archief van de Appel direct in de klaslokalen te plaatsen. In het voorjaar van 2020 werden in het Comenius Lyceum vier kunstwerken tentoongesteld voor een periode van vier maanden. Elk kunstwerk kreeg een specifieke locatie toegewezen om zo een link te leggen naar de lessen maatschappijleer, taal, aardrijkskunde en CKV.

Groep 2a ging nog een stapje verder en samen met storyteller Adnan Atik ontdekten de leerlingen verrassende overeenkomsten met hun eigen / dagelijks leven. De podcasts zijn gemaakt in samenwerkingen met de storyteller Adnan Atik. Samen met Adnan ontdekten de leerlingen de kracht van een verhaal en leerden ze hoe je best een verhaal kan vertellen. Aan de hand van de kunstwerken onderzochten de leerlingen ook sociale kwesties zoals: migratie, reizen, taal, identiteit, evenals politieke en sociale structuren in onze samenleving.

SOUND GESTURES

Met Sound Gestures werkte de Appel samen met Kentalis/Signis, een basisschool voor dove of slechthorende kinderen, om artistieke projecten te organiseren die de leerlingen in staat stelde om (de zeggenschap van) geluid te onderzoeken door te kijken, voelen en bewegen. Voor het eerste Sound Gestures-project hebben we met Christine Sun Kim de fysieke en sociale elementen van geluid onderzocht. In het tweede project hebben we met kunstenaars Fedde Ten Berge en Allard van Hoorn geluiden uit de leeromgeving van de leerlingen vertaald in een concert voor 'voelbare materialiteit'. Waarbij de leerlingen de geluiden kunnen voelen en zien via de materialen die in hun klaslokaal aanwezig zijn. Sound Gestures in 2020 is uitgesteld vanwege de corona maatregelen maar zal worden voortgezet in 2021 met onder andere kunstenaars Flora Koene en Serhat Agacan in samenwerking met de Huibersschool.

SOCIETY SHAPERS

In de zomermaanden hebben we bijzonder bezoek ontvangen. Verschillende enthousiaste groepen jongeren van de Talentenfabriek, een zomerschool programma in Amsterdam Nieuw-West, bezochten de Appel. Tijdens hun bezoek ontdekten de jongeren wat de Appel doet en welke kunst we tonen. Samen met de spoken-word kunstenaar Nour El Bouch en storyteller Ayoub Kharkhach schreven ze hun ervaringen met kunst op in woorden, gedichten en bijzondere verhalen.

KUNSTJONGEREN

Samen met onze lokale partner The Beach, een organisatie voor social design, begon de Appel dit jaar met een proefversie van het Junior CP, een Curatorial Programme voor tieners (14-18 jaar) in februari 2020. De deelnemers van het Junior CP dachten na over hun eigen manier waarop zij kennis en objecten verzamelen. Net als bij ons gerenommeerde Curatorial Programme, gingen deze jonge aspirant-curatoren hun eigen tentoonstelling samenstellen en bestaande collecties en kunstenaarsateliers bezoeken om passende presentatievormen te verkennen.

De pilotversie startte in september 2020 waarbij de kunstjongeren een tentoonstelling maakten in een bus. Hun tentoonstelling kan zo reizen door heel Amsterdam. Tijdens de pilot versie werkten de Kunstjongeren samen met gastcurator Bas Hendriks, een alumnus van het Curatorial Programme, kunstenaar Farida Sedoc en kunstenaar Mirjam Linschooten wiens praktijken nieuwe perspectieven op het creëren, verzamelen en tonen van kunst openen. Vanwege de corona maatregelen zal hun expo gepresenteerd worden in maart 2021, waarna dit nieuwe programma Kunstjongeren jaarlijks zal plaatsvinden.

SENSE OF PLACE

de Appel is trotse partner van de eerste editie Refresh Amsterdam een tweejaarlijkse manifestatie over stadscultuur georganiseerd door het Amsterdam Museum samen met CBK Zuidoost, Compagnietheater, OSCAM, Rijksakademie van beeldende kunsten, SEXYLAND en The Black Archives.

Sense of Place, het thema van deze eerste editie, gaat over mensen en hoe zij zich verhouden tot een plaats. Zoals Imara Limon, curator Amsterdam Museum uitlegt: "Sense of Place staat ook voor thuisvoelen of de ervaring ergens bij te horen, belonging." De projecten voor de tentoonstelling gaan over Amsterdam, maar laten ook zien dat de ervaringen van mensen met allerlei achtergronden, netwerken en tradities de stads- en landsgrenzen vaak overstijgen.

"De bijdrage van de Appel voor deze eerste manifestatie legt een focus op de waarde van textiel en de (sociale) rol dat textielpraktijken spelen in het vormen van gemeenschappen en de kunsten." David Smeulders, Educatie Curator de Appel

De waarde en de sociale rol hebben we onderzocht met twee Educatie Initiatieven; The Shadows Assembly met kunstenaar Hana Miletic en een Kunstklassen project met ontwerper Elisa van Joolen in het Comenius Lyceum in Amsterdam Nieuw-West.

The Shadows Assembly is een collectief dat begin 2019 is opgericht toen drie textielateliers in Amsterdam Nieuw-West (Atelier West Bijzonder Amsterdams, Ru Paré Community, Buurthuis Het Anker) en de kunstenaar Hana Miletic samenkwamen in de Appel om een nieuwe textieltechniek te leren.

Voor Sense of Place presenteert The Shadows Assembly hun gordijnwerk en publicatie in de tentoonstelling.

Het Kunstklassen project met Elisa van Joolen is in samenwerking met onze partnerschool Comenius Lyceum en de leerlingen van groep 2: Ali Akcam, Fatima Zohra Aanzi, Hafsa Bajjati, Halime Saritas, Israe El Chari, Khaled Ismael, Mohammed Ben Amar, Safae Mellaillei, Sara Moukati, Zulal Aksu en Dina Boulydam.

De leerlingen hebben tijdens deze Kunstklassen de eenduidigheid rond mode onderzocht, doorbroken en vooral bewustwording gecreëerd over de achterliggende sociale en economische processen van kleding. Hun onderzoek presenteren ze in de tentoonstelling van Sense of Place in het Amsterdam Museum.

Partners in het educatieve programma 2020 zijn:

Kentalis school, Sound Gestures
Comenius Lyceum, Kunstklassen
Huibersschool, Kunstklassen
Atelier West Bijzonder Amsterdams, Ensemble
Het Anker, Ensemble
Ru Paré Community, Ensemble
The Beach, Kunstjongeren
Amsterdam Museum, Sense of Place

De curator van het Educatie programma, David Smeulders, gaf lezingen bij:

- Universiteit van Maastricht, online presentatie van het kunstjongeren programma voor hun studenten, 12 november 2020.
- Zuyd Hogeschool, online presentatie van het Sound Gestures programma, 4 november 2020.

Dit jaar ontving het educatieprogramma Sound Gestures de ING hoofdprijs voor de stimulering van sociale verandering in Nederland.

4. CURATORIAL PROGRAMME

Tijdens 2020 vervulde de lichting van 2019-2020 haar periode bij de Appel: Sharmyn Cruz Rivera (Puerto Rico, 1987), Iris Ferrer (Philippines, 1988), Juan Fernando López (Bogotá, 1986), Danai Giannoglou (Greece, 1992), Thomas Butler (Ireland, 1985), Naz Kocadere (Turkey, 1990). In oktober ging de lichting 2020-2021 van start: Angels Miralda (Spanje, 1990), Edwin Nasr (Libanon, 1994), Hera Chan (Canada, 1993), Laura Casto Matos (Domenicaanse Republiek, 1982), Masha Domracheva (Rusland, 1993). De geselecteerde groep werd uitgekozen door juryleden Beatrix Ruf, Charl Landvreugd, Hicham Khalidi en Nikolay Alutin; samen met CP-Coördinator Liza Nijhuis en directeur van de Appel Monika Szewczyk interviewden zij de kandidaten in maart 2020. Deze twee groepen weerspiegelden de uitgesproken internationale uitstraling van het Curatorial Programme en de manier waarop het programma zich internationaal vertakt.

CURATORIAL PROGRAMME 2019-2020

Zoals steeds bestond het programma uit een diepgaande onderdompeling in de Nederlandse hedendaagse kunstscène, met tal van ontmoetingen met kunstenaars, curatoren en directeurs, gaande van kleinere presentatie instellingen tot musea en opleidingen. Naast de kennismaking met het (inter)nationale kunstenveld en het eindproject dat resulteerde in een publicatie 'This may or may not be a true story or lesson in resistance' dat de deelnemers collectief ervaren en organiseren, bestond het curriculum van het Curatorial Programme uit een onderbouwd workshop en seminar traject. Tutors voor CP jaar 2018-2019 die in 2020 aanwezig waren: Yasmil Raymond, curator en deelnemer van Puerto Rico Land Trust met ervaring bij MoMA, DIA Art Foundation en Walker Art Center, voor ethiek, budgetten en opdrachtgeverschap. Van Abbemuseum gaf een workshop over Van Abbe-directeurschap en curatoren om een close-up te krijgen van de unieke functies, methoden, problemen en toekomstige verbeeldingskracht van het museum. Darby English, kunsthistoricus, Keynote 2020 (The King's Two Bodies) en driedaags Open CP Seminar gericht op 1971: A Year in Color; To Describe a Life: Notes at the Intersection of Art and Race Terror / "Difference, Drawn" (Pope.L); Onuitgegeven onderzoek naar Herbert Robert en Noah Purifroy.

EIND PROJECT

This may or may not be a true story or lesson in resistance was het eind project van het Curatorial Programme 2019-2020. Er was een plan voor een zomertentoonstelling en bijbehorende publieksprogramma, maar omdat de wereld in een omwenteling verkeerde, had de groep besloten dit werk voort te zetten in de vorm van een publicatie die in het najaar van 2020 gepresenteerd werd. Kunstenaars die bijdragen aan het project zijn nibika Pastrana santiago, Dilek Winchester, Jason Dodge, Simon Browne, Danilo Correal. De publicatie - museumbox- werd gedistribueerd naar de landen van kunstenaars en deelnemers van het Curatorial Programme. Met het idee dat de inhoud ervan geactiveerd wordt op afstand- een manier om samen te spelen en te creëren, een tentoonstelling in eigen ruimte.

CURATORIAL PROGRAMME 2020-2021

Voor de deelnemers van het Curatorial Programme 2020-2021 lag de focus op de lokale kunstscène waar zij een diepgaande kennismaking kregen van adviseurs. Tutors voor CP jaar 2020-2021: Patricia Kaersenhout en Antoine Deul over zwarte renaissance en dekolonisatie, Vincent van Velsen criticus, curator, redacteur Metropolis M, de Appel Bestuurslid van de Nederlandse kunstscene praat over het Nederlandse kunstklimaat. BERG, onder leiding van Rosa Ten Velde die onderzoekt 'Wat voor rol kan / moet een kunstinstelling als de Appel spelen in Nieuw-West?' en hoe kon de Appel zinvoller bij een (snel veranderende) buurt horen? Quinsy Gario, kunstenaar *Day For Night*, bestuurslid de Appel, doet verslag van zijn politieke werk en hoe zijn kunst en politiek samenkomen in zijn werk. Beatrix Ruf strategisch adviseur Garage in Moskou en voormalig directeur Stedelijk Museum op het gebied van verzamelen en opdracht geven. Willem de Rooij, kunstenaar van *Day For Night* geeft een unieke benadering van het maken van tentoonstellingen en ook is hij professor bij Frankfurter Städelschule en deelt verhalen over het maken van tentoonstellingen. Fadwa Naamna, CP Alum 2016-2017 praat over de tentoonstelling van de Gemeentelijke Kunstaankopen in Stedelijk Museum Amsterdam met co-curator Britte Sloothaak. *L'École du Caméléon* een film gemaakt in opdracht van de Appel wordt vertoond door Aude Christel Mgba, Karima Boudou, Renée Akitelek Mboya met achteraf luistersessies en discussies. Saskia Bos, voormalig directeur van de Appel over het ontstaan en de eerste jaren van het Curatorial Programma. Charl Landvreugd, kunstenaar (evenals curator en criticus) over European Natives gebaseerd op doctoraal onderzoek naar de specifieke geschiedenis van het maken van tentoonstellingen die hem heeft gevormd. Georgia Sagri over *IASI*: fase van herstel en het herstel van gezondheid, geheugen en burgerlijke stem; haar proces en tentoonstelling in de Appel in samenwerking met Mimosa House (Londen) en Tavros (Athes). Daria Bukovič, theatermaker en huidige en voormalige adviseur van Amsterdam Prijs voor de Kunst over haar theaterstukken en hoe kunstenaars Amsterdam maken. Lex ter Braak, kunstenaar en voorheen directeur van Jan van Eyck, directeur Fonds BKVB, en de Appel Board Chair over het persoonlijk archief en het opbouwen van een atelierpraktijk.

Verder bezocht de groep de kunstenaars van de Ateliers als onderdeel van Studio X, master studenten van Beeldende Kunst op Piet Zwart Instituut, de kunstenaars die een Pro Invest of Premium subsidie ontvingen georganiseerd door Stroom Den Haag en de kunstenaars van de Rijksakademie en de Jan van Eyck.

STUDIO X

De Ateliers en de Appel leiden beiden een internationale groep jonge mensen op. Kunstenaars bij De Ateliers, curatoren bij de Appel (al kunnen die curatoren ook kunstenaars zijn). Sinds 2019 lopen er gesprekken om te kijken of een gedeelde interesse in de raakvlakken tussen beide opleidingen en deelnemers een nieuwe vorm kan krijgen. Die gedeelde interesse laat zich misschien wel het beste samenvatten als "publiek maken". Hoe kunnen we hier over nadenken? Wat betekent het voor kunstenaars en curatoren? Hoe kan dit collectief plaatsvinden en op welke wijze komen verbindingen tot stand? Zowel De Ateliers als de Appel zoekt daarvoor naar een nieuwe vorm. Die vorm zou beïnvloed kunnen worden door wat de deelnemers gezamenlijk onderzoeken, uittesten en bevragen.

CURATORIAL FELLOWS

De Curatorial Fellows waren: Nikolay Alutin (2018-2019) en Iris Ferrer (2019-2020). Het Curatorial Programme werd financieel ondersteund door de Hartwig Foundation. Internationale fondsen dragen bij aan de kosten van de deelnemers.

Het Curatorial Programme werd financieel ondersteund door de Hartwig Foundation. Internationale fondsen dragen bij aan de kosten van de deelnemers.

5. ARCHIEF

Het archief werd in de beginjaren van de Appel door oprichter Wies Smals begonnen als documentatiecentrum om bezoekers en kunstenaars de gelegenheid te geven zich te verdiepen in het programma en om het discours op gang te helpen. De efemere performances en de reeds afgelopen tentoonstellingen werden via divers documentatiemateriaal beschikbaar gemaakt.

Dit centrum is uitgegroeid tot een levendig archief dat het rijke verhaal van de Appel vertelt. Dit verhaal wordt geplaatst in het recente verleden van de Nederlandse (Amsterdamse) kunstwereld, en van internationale, hedendaagse kunst getoond van 1975 tot nu. Het archief bevat 300 strekkende meter met boeken, handschriften, video, audio, foto's, posters, kunstwerken en geschreven of gesproken getuigenissen. De algehele indruk is dat het compact én compleet is. Rijk aan onderwerpen maar toch overzichtelijk. En bovenal; de bezoeker kan er de materialen aanraken, uit de kast nemen, alles is binnen handbereik en de meest bijzondere kunstenaarsuitgaven kunnen doorgebladerd worden.

Het archief wordt bezocht door studenten van universiteiten, gerenommeerde researchers, curators en kunstenaars uit de hele wereld, deelnemers van het Curatorial Programme en andere bondgenoten. Er wordt stil en geconcentreerd gewerkt of levendige ontmoetingen werden geïnitieerd met het archief als inhoudelijke klankkast. Bezoekers die onverwachts op het archief stuiten zijn blij verrast door de diepte en diversiteit van het archief en nemen de tijd om er te (ver)dwalen en een gesprek aan te gaan.

UNFOLD: AUDIENCE/PERFORMER/MIRROR

Archiefpresentatie

In samenwerking met LIMA werden op 15 januari Keren Cytter, Jan Robert Leegte en Emile Zile uitgenodigd om hun versie van Dan Graham's performance en videowerk *Audience/Performer/Mirror* te presenteren. Ook herinterpretaties van Adad Hannah, Iain Forsyth & Jane Pollard en Judith Hopf werden tentoongesteld. De werken toonden samen de mogelijkheden van herinterpretatie en gaven een artistieke bloemlezing en kritiek op het werk van Graham. Gabriella Giannachi (onderzoeker & hoogleraar Performance en Nieuwe Media aan de Universiteit van Exeter), Annet Dekker (curator & onderzoeker, assistent hoogleraar Mediastudies Universiteit van Amsterdam) en Willem van Weelden (curator & onderzoeker, tutor mediatheorie Gerrit Rietveld Academie,) reflecteerden op een herinterpretatie als zowel een artistieke als conserveringsstrategie. Gemodereerd door kunsthistorica & dramaturgist Suzanne Sanders. de Appel toonde een archiefpresentatie met archiefstukken van de performance van Dan Graham *Audience/Performer/Mirror* die hij 8 juni 1977 in de Appel uitvoerde.

Spaces-Run-Archive_RFID, The Remote Archivist, Database

In 2020 werd het realiseren van het Spaces-Run-Archive verder onderzocht door de ontwerper Bert Kramer, archivaris Nell Donkers en onderzoeker Mohamad Deeb. Dit samenwerkingsproject is een diepgaand, organisch onderzoek om een architecturale capsule te maken waarin het gehele archief van de Appel kan gaan reizen. Binnen het gebouw maar ook om zich bij andere archieven, instituten of personen te kunnen aansluiten. Diverse voorwaarden worden onderzocht, zoals klimaat, beveiliging, werkbaarheid en transportmogelijkheden. De eerste schetsontwerpen zijn klaar en met de volgende schetsontwerpen gaat het team ontmoeten met een groep experts bestaande uit klimaat en transporttechnici, een conservator, bibliothecarissen en archiefvorschers

Hiernaast werd samen met Mariana Lanari en Remco van Bladel een onderzoek gestart naar Radio Frequency Identification (RFID). In het archief van de Appel wordt onderzocht hoe deze techniek in het archief van de Appel en de bibliotheek van Casa do Povo, "The People's House" in São Paulo, Brazilië toegepast kan worden. Het project beoogt het proces van het vastleggen en het gebruiken van een bibliotheekcollectie in de virtuele wereld te vereenvoudigen door de gebruikers van van het materiaal in het archief uit te nodigen om de collectie te koppelen in een gedeelde lees- en kennisomgeving. De gegevens van het archief langzaam en gezamenlijk te veranderen in een dataset die gekoppeld kan worden aan andere collecties.

In aanloop naar de nieuwe website van de Appel werd de database van het archief (FilemakerPro) aangepast en werd relationeel gemaakt. De database werd uitgebreid om ook op persoon, instituut en groepsnaam te kunnen zoeken en sorteren. De website en de database worden aan elkaar gekoppeld om sneller te kunnen werken en natuurlijker en doeltreffender te archiveren.

In november werd, samen met Manifold Books, de eerste *The Remote Archivist* uitgegeven en per post verstuurd naar 1000 adressen waarvan 500 in Nederland. *The Remote Archivist* is een terugkerende uitgave uit het de Appel Archief. Op een zijde vind je een archiefstuk uit het de Appel Archief. Op de andere zijde krijgen archiefvorschers ruimte om hun vondsten te koesteren, te vieren en hun bevindingen te publiceren. In deze eerste serie van drie afleveringen zijn Arefeh Riahi, Maartje Fliervoet en Martín La Roche Contreras uitgenodigd om een zijde voor hun rekening te nemen.

Bovenstaande initiatieven hebben allen tot doel om het Archief in beweging te houden, immers, het Archief is levendig door tedere aanraking, door het middelpunt van aandacht te zijn en kan keer op keer worden herduid. Door het Archief roerend te maken - op de website - op het WorldWideWeb - op papier via de brievenbus en zich lijfelijk naar de kijker toe kan verplaatsen zullen nieuwe mensen het archief leren kennen, kunnen aanraken en (her)duiden.

Holiday in the Archive

Printroom Rotterdam organiseerde in 2019 een onderzoeksbijeenkomst in het archief. Dit is een terugkerende zoektocht in verschillende archieven waarvan een geriso-printe zine wordt gemaakt; *Holiday in the Archive*. In April van dit jaar werd deze derde uitgave in deze serie met materiaal uit het Appel Archief gemaakt en verstuurd aan volgers van Printroom en het Archief van de Appel.

UvA in het archief van de Appel

Als onderdeel van hun masteropleiding curatoriële studies aan de Uva ontwikkelen en implementeren Annepiet Nouwens en Jade Poolen een reeks nieuwe trefwoorden voor het digitale archief van de Appel. Hun onderzoeksproject onderzoekt het archief van de Appel met frisse ogen, stelt de starheid van kunsthistorische categorieën in vraag en probeert een kritische vocabulaire toe te voegen die ruimte maakt voor persoonlijke ervaringen. Dit project wordt ontwikkeld onder begeleiding van docent Veronika Zangle en het hoofd van het archief bij de Appel Nell Donkers.

Het Archief werkt actief samen met bibliotheken van de Rijksakademie en het Stedelijk Museum, naast verbanden als OKBN en Adamnet.

Er worden regelmatig archiefstukken of boeken in bruikleen gegeven voor publicaties bijvoorbeeld:

Lisa Beißwanger vroeg een beeld aan van de poster *Bodyworks Events: The Artist as the Artwork*, MCA Chicago, 1975 voor haar dissertatie.

Het Muhka in Antwerpen vroeg een beeld aan van Jonas Staal: *Freethinkers' Space Continued*.

Lee Welch van Kerlin Gallery, Dublin vroeg beeldmateriaal aan van Willy Doherty

MetropolisM vroeg beeld aan van Ulay en van Felix Hess.

Yayoi Shionoiri vroeg correspondentie tussen de Appel en Chris Burden aan.

Algemene onderzoeksvragen van bezoekers dit jaar waren: de geschiedenis van de Appel in het algemeen, het archiveren van performance en live evenementen, Kees Hin, Seth Siegelaub, Sven Augustijnen, Wally Steevensz, Works and Words, General Idea en verschillende onderzoekers voor Ulay.

In de weinige tijd dat corona het toeliet hebben twee groepen het Archief bezocht om een dag bezig te zijn met de geschiedenis van de Appel. Siri Peyer van de Universiteit in Luzern kwam met een groep van vier langs om onderzoek te doen naar performance documentatie. En Peter Lemmes van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen kwam langs met een groep van 10 mensen om het de Appel Archief te leren kennen.

Het Archief, zoals hierboven geschetst, geeft aan dat het een actieve en substantieel onderdeel is van de Appel. De archivaris werkte aan tentoonstellingen en events die het archiefmateriaal ontsluiten en contextualiseren. Het Archief is daardoor blijvend actueel en sluit aan bij hetgeen kunstenaars en de (kunst)wereld nu drijft, bezighoudt en beweegt.

Archivaris Nell Donkers bezocht in Budapest het symposium *Artpool40 - Active Archives and Art Networks International Conference of the Artpool Art Research Center*. Een reisverslag hiervan is te vinden op de website van Dutch Culture.

Bij de Rijksdienst van Cultureel Erfgoed participeerde ze in het congres Collectietoegankelijkheid.

Voor het boek *bewegen - schrijven / moving - writing* van Toine Horvers droeg Donkers een tekst bij.

6. KETENVERSTERKING EN GENREVERANTWOORDELIJKHEID

de Appel draagt via verschillende projecten en samenwerkingsverbanden bij aan kennisuitwisseling en het scheppen van kansen binnen de context van ketenversterking en genreverantwoordelijkheid.

Dit zijn:

- 3 Package Deal, i.s.m. Amsterdam Fonds voor de Kunst en Bureau Broedplaatsen ter ondersteuning van jong talent;
- ACI, Amsterdam, cultuurbreed overleg Amsterdam: uitwisseling informatie en gezamenlijke strategie;
- Adamnet, netwerkorganisatie 34 Amsterdamse bibliotheken en erfgoedinstellingen;
- BKNL, landelijk overleg beeldende kunst belangenverenigingen: uitwisseling informatie en gezamenlijke strategie;
- De Zaak Nu, landelijk overleg Nederlandse presentatie-instellingen: de Appel huisvest De Zaak Nu en levert de voorzitter van het bestuur;
- edcat.net, internationale uitwisselen archiefkennis;
- Mocca, landelijk expertisenetwerk cultuureducatie;
- MOKER, Overleg Verenigde Amsterdamse Beeldende Kunstinstituten: opgericht en voorgezeten door de Appel;
- OKBN, Overleg Kunst(historische) Bibliotheken Nederland;
- Prijs voor de Jonge Kunstkritiek, Nederland en Vlaanderen.
- Taskforce Culturele en Creatieve sector.

7. PUBLIEK

Het totaal aantal bezoekers van 2020 bedroeg 34.641 (in 2019 telden we 22.188 bezoekers).

- Via ons programma van tentoonstellingen en events bereikten we 22.576 mensen. Een klein deel kwam fysiek bij de Appel, het merendeel werd bereikt met de livestreams van tentoonstellingen en events, met de tentoonstelling van posters in de stad en met de co-producties op externe locaties.
- Het Educatie programma bereikte 1.849 deelnemers met haar Educatieve Initiatieven, zowel kinderen uit het voortgezet onderwijs als jongeren en volwassenen.
- Het Curatorial Programme resulteerde in 43 contactmomenten (bezoeken, studio, visits) waarbij 189 deelnemers betrokken waren.
- Het Archief werd bezocht door 267 mensen die samen 667 uren in het archief doorbrachten. Daarboven kwamen er 295 verzoeken voor materiaal en informatie binnen bij het archief en waren er 731 sessies in het online archief. Daarboven kwamen er 11 meer uitgebreide verzoeken voor materiaal en informatie binnen bij het archief en waren er 3353 unieke paginaweergaves in het online archief. De events en tentoonstellingen van en met het archief bereikten veel mensen online.

Voor het jaar 2020 hanteerde de Appel onderstaande richtlijnen m.b.t. haar vrijkaartenbeleid:

- Online streaming van kunstwerken, lezingen, debatten was gratis toegankelijk.
- Genodigden van de tentoonstellingsopeningen, deze worden bezocht door de (inter)nationale kunst(studenten)scene en deelnemers;
- Direct betrokken bij de tentoonstellingen of randprogrammering zoals kunstenaars, sprekers, galeriehouders en sponsors;
- Personen die direct verbonden zijn aan de Appel zoals stafmedewerkers, bestuursleden en externe adviseurs;
- Personen/groepen uit de kern van de internationale kunstwereld;
- Journalisten en fotografen, in verband met voorbeschouwing en het recenseren van tentoonstellingen;
- Onderzoekers in het archief;
- Jongeren onder de achttien jaar, ten einde de kennismaking met beeldende kunst op jonge leeftijd te stimuleren.

De media aandacht voor deze activiteiten had een media- en advertentiewaarde van € 625.615 volgens de berekeningen van mediaweb en een bereik van 4.018.797 mensen.

Onze website werd bezocht door 30.271 gebruikers.

8. BEDRIJFSVOERING

Risico analyse

De twee grootste risico's voor de Appel zijn en blijven ook in 2021 het blijven verkrijgen van voldoende inkomsten én het vinden van gepaste huisvesting. Het huidige pand (voormalig Calvin College) zal mogelijk in 2022 herontwikkeld worden. Dat betekent dat de Appel alsdan einde 2021 zal moeten verhuizen terwijl de bedrijfsruimte en kantorenmarkt in Amsterdam nog steeds weinig ruimte laat voor culturele instellingen om tegen een cultureel tarief te huren. Amsterdam kent een uitgedund aanbod hedendaagse kunst, dus voor de Appel ligt hier een heldere taak en belangrijke positie.

Wat betreft governance heeft de Appel een heldere structuur omtrent besluitvorming en verantwoording. Ook operationeel zijn er momenteel geen noemenswaardige risico's.

COVID-19: terug- en vooruitblik

Door de uitbraak van het coronavirus en de ontstane restricties was het voor de Appel een uitzonderlijk jaar. Het programma moest meerdere keren worden bijgesteld en aangepast en er kwamen nieuwe kosten bij om bijvoorbeeld programma's te kunnen streamen of om de ruimte aan te passen aan de anderhalvemeter eisen. Bepaalde kosten zijn uitgesteld, omdat plannen zodanig aangepast werden dat hun zwaartepunt in 2021 kwam te liggen. Daardoor is een positief resultaat in 2020 behaald met als kanttekening dat dat bedrag geormerkt is voor programma en ontwikkeling dat in 2021 wordt verdergezet.

Wat betreft de bedrijfsvoering heeft de Appel zich aan het protocol voor presentatie-instellingen gehouden en daarbij hoorden niet alleen de activiteiten die niet of juist wel door konden gaan, maar ook veranderingen in het werk: thuiswerken werd de norm en het kantoor kwam leeg te staan; streamen werd gangbaarder en de publieke ontmoetingsruimtes moesten worden aangepast. Zo huurde de Appel vanaf september een extra ruimte die het mogelijk maakte om op gepaste afstand te ontmoeten, met een ruimere keuken en tafels. Er werd extra sanitair gebouwd, ramen werden hersteld en opengemaakt voor ventilatie.

en er werd geïnvesteerd in signalisatie en de mogelijkheden voor het boeken van een time slot. In verband met de uitbraak van het coronavirus hebben wij voorzorgsmaatregelen en regels geïmplementeerd op basis van de aanbevelingen van officiële gezondheidsinstanties, zoals de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en de RIVM in Nederland. Op deze wijze streven we ernaar om de gezondheidsrisico's voor onze werknemers, leveranciers en bezoekers te minimaliseren.

Voor al deze aanpassingen ontving de Appel in 2020 speciale corona-steun van het Mondriaan Fonds en van de gemeente Amsterdam. Die aanvullende middelen zijn aangewend om de ruimtes van de Appel aan te passen aan het protocol voor presentatie-instellingen, om gemaakte afspraken na te kunnen komen (ook als daar geen publieksinkomsten tegenover stonden bijvoorbeeld) en om vrijwilligers, stagiairs en andere flexibele krachten door te betalen ook al kon er niet gewerkt worden zoals op voorhand gedacht.

Hoewel de huidige corona maatregelen tijdelijk zijn, hebben zij wel lange-termijn-effecten voor onze organisatie. Zo is het beleid omtrent thuiswerken en digitaal ontmoeten aangepast, zijn onze fysieke ruimtes anders dan voorheen, is reizen ook in 2021 vrijwel onmogelijk en zijn tal van activiteiten uitgesteld of in aangepaste vorm doorgegaan. Zo min mogelijk hebben wij activiteiten afgelast.

Voor het Curatorial Programme had COVID-19 een impact op: inkomsten van deelnemers in het jaar 2019-2020 (een kandidaat kon haar college geld niet volledig betalen); op het aantal deelnemers in het jaar 2020-2021 (door het wegvallen van lokale ondersteuningsmogelijkheden moest 1 geselecteerde kandidaat helaas afzien van deelname); op de reis- en ontmoetingsmogelijkheden van het jaar 2020-2021 (die zijn minimaal in vergelijking met andere jaren) en op de start van het jaar 2022 (dat zal nu januari 2022 starten en niet in september 2021 zoals voorheen het ritme was).

De voornaamste risico's en onzekerheden voor 2021 en daarna zijn het vinden van gepaste huisvesting voor de periode na 2021 en het blijven ontwikkelen van manieren om ons publiek te bieden wat zij normaliter fysiek bij de Appel vinden. Financieel betekenen de toetreding van de Appel tot de A-BIS per 2021 en het ontvangen van de Kunstpodia Breed ondersteuning van het Mondriaan Fonds in combinatie met de vijfjarige steun van de Stichting Hartwig Foundation dat de Appel voor 2021-2024 een solide, stevige basis heeft. Dat creëert rust om alle andere veranderingen en aanpassingen te kunnen incasseren. Wat betreft de continuïteit van de Appel is er geen onzekerheid.

Code Cultural Governance

de Appel is een naar buiten gerichte organisatie, werkt veelvuldig samen met diverse partijen en heeft op drukke dagen, wanneer de Corona maatregelen dat toelaten, tientallen bezoekers en groepen over de vloer. Deze hands-on en betrokken mentaliteit vertaalt zich naar een stevige basis in de samenleving en een actieve rol in het ecosysteem van de beeldende kunst.

Het programma van de Appel draagt bij aan het verdiepen en versterken van een inclusieve samenleving. Daartoe werken wij samen met partners, individuen en zijn wij blijvend in gesprek met spelers in de samenleving.

Het bestuur van de Appel past de principes van de Governance Code Cultuur onverkort toe. De Appel kiest al sinds haar oprichting in 1975 bewust voor het bestuur-model. De Appel past de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur 2019 toe. Zo zijn bestuurders onafhankelijk en handelen integer.

Bestuursleden van de Appel zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen. de Appel heeft spelregels rondom belangenverstremgeling. Zo wordt overlegd met het voltallige bestuur en directie wanneer een van de bestuursleden een bijdrage aan het programma van de Appel levert. Enkel bij unaniem goedvinden gaat zo'n betrokkenheid door. In 2020 ging het om een bijdrage van bestuursleden aan het curriculum van het Curatorial Programme in de vorm van een workshop. Ook werd tijdens het programma Day for Night (een programma volgens estafette model) door een deelnemende kunstenaar gekozen een werk te tonen van een bestuurslid van de Appel. Daarover is een aparte bestuursvergadering belegd en is besloten dat het bestuur en directie hier akkoord mee konden gaan. In alle gevallen stelde het bestuur en directie vast dat de onafhankelijkheid van de bestuursleden niet in het geding kwam, te meer omdat het een uitnodiging door derden betrof. Er was hierdoor geen sprake van belangenverstremgeling.

Bestuursleden hebben in 2020 bijdragen aan de Appel geschonken, steeds met medeweten en goedkeuring van de andere bestuursleden. Ook hier was geen sprake van belangenverstremgeling noch werden wederdiensten verwacht.

De bestuurders hebben duidelijke rollen en taken. de Appel heeft een bestuur met veel artistiek-inhoudelijk expertise. Bij het hervormen van het Curatorial Programme is met twee bestuursleden een commissie gevormd die zich daarover boog, samen met directeur en coordinator van het programma. Uiteraard heeft de Appel een bestuurslid aangewezen als penningmeester en is er een voorzitter. Minimaal 4 keer per jaar wordt er vergaderd en bespreken bestuur en directie de stand van zaken, urgente thema's en de toekomst. Die bijeenkomsten worden allemaal schriftelijk vastgelegd.

Het bestuur heeft de dagelijkse leiding van de organisatie gedelegeerd aan de directie. De directie geeft invulling aan de algemene en dagelijkse leiding via vastgestelde functieprofielen, takenlijsten, protocollen en workflow afspraken. Goed werkgeverschap staat voor de Appel, zowel bij bestuur als directie, hoog op de agenda. Zo is de afgelopen jaren werk gemaakt van de invoering van de Fair Practice Code, zijn er zes maandelijks gesprekken tussen directie en teamleden, en wordt tussendoor vinger aan de pols gehouden. Risico's worden beheerst door het werken volgens vooraf opgestelde begrotingen en protocollen. Bij uitzonderlijke situaties, zoals tijdens het COVID jaar 2020, wordt daarvan afgeweken op basis van overleg en onderbouwde plannen. de Appel heeft een gedragscode die opgenomen is in het handboek van de organisatie. Er is een (externe) vertrouwenspersoon in de persoon van mores.online.

Het bestuur voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit. Er is regelmatig en goed contact, belangrijke zaken worden open en uitgebreid besproken met ruimte voor alle stemmen. De bestuursleden zijn verantwoordelijk voor de samenstelling van het bestuur en waarborgen daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid bij elk nieuw lid dat geworven wordt.

Het bestuur houdt effectief toezicht, is actief betrokken, adviseert over het managen van de organisatie en neemt verantwoordelijkheid. Verantwoording wordt afgelegd in de bestuursvergaderingen en in de jaarverantwoording. Het bestuur ziet erop toe dat de nieuwe missie van de Appel en de geformuleerde doelstellingen worden nageleefd, en dat beschikbare (publieke) middelen effectief besteed worden. Hierbij wordt gelet op een gezonde verdeling tussen overheadkosten en programmakosten. Er is een goed georganiseerde, onafhankelijke financiële controle waarbij het contact tussen bestuur, directie, boekhouder en accountant gezond en frequent is. Publieke verantwoording wordt afgelegd door de bestuursleden en organisatie via het online beschikbaar stellen van de jaarverantwoordingen.

Code Culturele Diversiteit

de Appel leeft de principes van de Code Culturele Diversiteit na. Bij het uitvoeren van de QuickScan op de website codeculturelediversiteit.com scoort de organisatie goed tot uitstekend met aandacht voor diversiteit op het gebied van publiek, programma, personeel en partners. De vier principes van de code culturele diversiteit worden nageleefd: de Appel heeft een visie op culturele diversiteit die ze uitdraagt en concretiseert in programma en beleid door een inclusieve benadering van publiek en programma en een dialoog-gerichte aanpak binnen educatie en netwerk. We werken daarnaast continue aan verbetering op het vlak van een breed publieksbereik en een (verdere) diversifiëring van het personeelsbestand, programma, bestuur en Curatorial Programme. Culturele Diversiteit is een continue proces, het voltrekt zich langzaam maar daarom niet met minder kracht.

In het jaar 2020 stuwde onder andere de Black Lives Matter beweging het denken over diversiteit voort en bracht maar weer aan het licht dat het ruim tijd is om te doen, te handelen en niet alleen te beloven, te plannen. Diversiteit en inclusie mogen dan een beleidsvoornemen zijn, ze laten zich niet vangen in beleid, ze zijn werkelijk, het gaat om mensen, om uitsluiting en kansen, om stemmen die gehoord moeten worden. In het programma van de Appel kreeg dit een plek met bijvoorbeeld het verwelkomen van *Black Renaissance* en de *Dream of Europe* leesgroep.

de Appel is een organisatie waarbij diversiteit en inclusie een plek krijgen via:

- ons bestuur is divers met de helft van de bestuursleden met een cultureel diverse achtergrond;
- vanuit ons Educatie- en participatieprogramma wordt samengewerkt met mensen en partners met diverse culturele achtergronden, verschillende opleidings- en economische niveaus, verschillende oriëntaties en kinderen met een beperking;
- het Curatorial Programme is divers, de deelnemers komen van over de hele wereld;
- het artistiek-inhoudelijke programma van de Appel is divers in termen van kunstenaars, denkers en bemiddelaars waarmee gewerkt wordt.

De focus voor de komende jaren licht dan ook met name op de P van publiek: we willen meer publiek bereiken, een diverser publiek bereiken en het publiek uit de buurt dat via het educatie- en participatie programma de Appel leert kennen, blijvend aan ons binden. Via publieksonderzoek willen we de komende jaren beter inzicht krijgen in de samenstelling van ons publiek.

Fair Practice Code

In het werken met kunstenaars en bemiddelaars respecteert de Appel de richtlijn kunstenaarshonoraria. Fair pay en fair practice zijn van belang in hoe we omgaan met kunstenaars, partners, ZZPers, gastsprekers en anderen die een bijdrage leveren aan ons programma, denken en handelen. Aan honoraria voor kunstenaars besteedde de Appel in 2020 ruim 36.000 euro en aan honoraria voor curatoren ging het om ruim 18.000 euro. Gemaakte afspraken zijn nagekomen zodat kunstenaars en bemiddelaars niet onnodig met wegvallende inkomsten te maken kregen. Er werd dan wel minde programma gerealiseerd, er is via investeringen in het gebouw en in een nieuwe website achter de schermen gewerkt aan structurele verbeteringen waarbij steeds een eerlijke verloning gehanteerd werd. Er is meer dan andere jaren geïnvesteerd in het inhuren van ZZPers zodat ook zij voldoende werk hadden.

Het jaar 2020 werd niet alleen gekenmerkt door de COVID pandemie maar ook door het onderzoek naar grensoverschrijdend gedrag in de culturele sector. Dat heeft geleid tot

zelf-onderzoek en het opstellen van protocollen. Ook dit is onderdeel van de Fair Practice Code, niet alleen de harde, financiële kant maar ook de zachtere kant waarbij waarden zoals vertrouwen, duurzaamheid en diversiteit centraal staan. de Appel heeft zich samen met collega instellingen aangesloten bij het meldpunt mores.online, heeft haar gedragscode in het handboek van de Appel opgenomen en is met team en partners actief in gesprek over de voorwaarden van een veilige werkplek.

de Appel was in 2018 en 2019 actief betrokken bij het onderzoek naar het loongebouw. de Appel levert sinds eind 2018 de voorzitter van de belangenvereniging voor presentatie-instellingen De Zaak Nu in hoedanigheid van Maaïke Lauwaert. Zij richtte ook begin 2019 MOKER op, een belangenvereniging voor Amsterdamse beeldende kunst instellingen in het middenveld. Vanuit beide organisaties draagt de Appel actief bij aan het debat over de implementatie van de Fair Practice Code.

9. FINANCIËN

Exploitatieresultaat

In boekjaar 2020 is een positief resultaat behaald van €19.901. Het is niet verwonderlijk dat de begroting 2020 en het resultaat van elkaar afwijken. Dat heeft alles te maken met het uitzonderlijke jaar dat 2020 was. De uiteindelijke baten en kosten wijken op een aantal punten af van de begroting:

(1) er zijn minder fondsen geworven dan aanvankelijk begroot omdat programma op een andere manier moest worden georganiseerd, verschoof of anderszins moest worden herzien wat het werven van projectsubsidies zeer moeilijk maakte; ook werden er minder kaartjes verkocht. Het geheel aan minder geworven inkomsten in 2020 is €75.000.

(2) de beheerslasten vielen hoger uit omdat er extra ruimtes gehuurd moesten worden om volgens de Corona maatregelen te werken en omdat gehuurde ruimtes aanpassingen behoeften voor het anderhalve-meter werken en het ontvangen van bezoek volgens geldende Corona protocollen. Hiertoe werd €86.000 extra geïnvesteerd. de Appel ontving middelen uit de Corona steunpakketten van OCW (via het Mondriaan Fonds) en de stad Amsterdam die deze extra kosten en het verlies aan inkomsten dekten.

(3) de activiteitenlasten vielen lager uit omdat er programma geen doorgang kon vinden zoals dat gepland was door de maandenlange verplichte sluiting van culturele instellingen. Waar mogelijk heeft programma online plaatsgevonden of is in aangepaste vorm, zoals boek- of tijdschriftvorm, toch doorgedaan zodat staande afspraken met kunstenaars nagekomen konden worden. Er is voor €159.000 minder budget aan activiteiten uitgegeven dan verwacht.

Eigen inkomsten, cultureel ondernemerschap

Het percentage eigen inkomsten in 2020 bedraagt volgens de berekeningsmethode van het AFK 23%. Dit is een stijging ten opzichte van 2016 (18%) en een daling ten opzichte van 2017 (24%), 2018 (24%) en 2019 (33%).

De bijdrage uit private middelen betrof in 2020 ruim €140.000 en bestaat onder meer uit bijdragen van diverse private fondsen en donaties.

Financiële positie

Het eigen vermogen bedroeg op 31-12-2020, €113.357 hetgeen hoger is dan de eindstand van 2019. De solvabiliteit (eigen vermogen/balanstotaal) van 44% is verslechterd ten opzichte van 2019 (solvabiliteit van 71%).

Balanspositie

Op 31-12 2020 is het balanstotaal vastgesteld op €255.596 (op 31-12 2019 bedroeg dit €130.000). Er zijn geen externe financieringen of andere langlopende schulden. Evenmin zijn er niet uit de balans blijkende verplichtingen. Het huurcontract is een niet uit de balans blijkende verplichting (ad €78.000 per jaar).

WNT

De Wet Normering Topinkomens in de (semi)publieke sector wordt nageleefd, de bezoldiging van de directeur van de Appel is overeenkomstig de wettelijke voorschriften.

10. SAMENSTELLING BESTUUR, DIRECTIE EN TEAM

Bestuur

Hala Elkoussy, voorzitter per 1 februari 2020
Jack Bakker, penningmeester en interim voorzitter tot 31 januari 2020
Vincent van Velsen
Maaïke Gouwenberg
Quinsy Gario
Lonnie van Brummelen trad terug uit het bestuur per 1 maart 2020

Directie

Monika Szewczyk, directeur
Maaïke Lauwaert, zakelijk leider

Team

Hannah Cheney, communicatie medewerker en Editor vanaf oktober 2020 (0.8 freelance)
Nell Donkers, curator Archief en Bibliotheek (0.8 FTE)
Lucie von Eugen, Hoofd productie (0.8 FTE)
Liza Nijhuis, Coördinator Curatorial Programme (0.8 FTE)
David Smeulders, Curator van educatie en communicatie (0.8 FTE)
Lotte Donkers, Stagiair bureau coördinator
Laura Di Teodoro, Stagiair Curatorial Programme

Vrijwilligers

Judith de Bruyn, Bibliotheek en Archief
Jacquine van Elsberg, Bibliotheek en Archief
Jan van Geem, Bibliotheek en Archief
Nassam Aboud, Bibliotheek en Archief

Curatorial fellows

Nikolay Alutin, de Appel 2019-2020
Iris Ferrer, de Appel 2020-2021

Programma - Onderzoek en Ontwikkeling

Mohamad Deeb, Archief, Freelance curator
Danai Giannoglou, Archief en tentoonstellingen, Freelance curator
Ariadne Sergouloupoulou, Stagiair productie en onderzoek
Chala Westerman, Stagiair productie en onderzoek

Techniek

Sjoerd Tim, Tentoonstellingstechniek

Communicatie

Carmen Felix, Freelance (t/m sep 2020)

Tentoonstellinshost

Lijuan Klassen
Charlie Jansen

Grafisch ontwerp

Bardhi Haliti

Deelnemers Curatorial Programme

2019–2020

Sharmyn Cruz Rivera (Puerto Rico, 1987)
Iris Ferrer (Philippines, 1988)
Juan Fernando López (Bogotá, 1986)
Danai Giannoglou (Greece, 1992)
Thomas Butler (Ireland, 1985)
Naz Kocadere (Turkey, 1990)

2020–2021

Angels Miralda (Spanje, 1990)
Edwin Nasr (Libanon, 1994)
Hera Chan (Canada, 1993)
Laura Castro Matos (Domenicaanse Republiek, 1982)
Maria Domracheva (Rusland, 1993)

Nevenfuncties bestuur en directie

Jack Bakker
Bestuurder Bakker van Vorst B.V.
Bestuurder Ashendene Holding B.V. en LBREP B.V.
Lid raad van advies Frans Hals Museum

Quinsy Gario
Commissielid Mondriaan Fonds

Maaïke Gouwenberg
Curator Venetië Biennale
Curator performance programma en programmer mid-length film bij
International Film Festival Rotterdam
Directeur Deltaworkers
Bestuurslid Touki Delphine
Bestuurslid 1646
Docent AHK en KABK

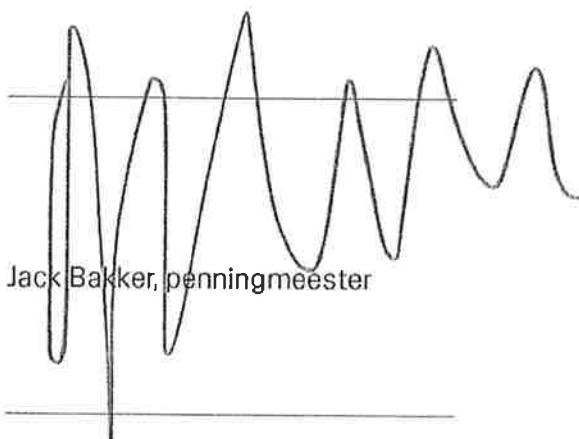
Vincent van Velsen
Lid Stadscuratorium Amsterdam
Conservator Stedelijk Museum Amsterdam
Adviesraad EYE Filmmuseum
Redacteur MetropolisM
Curator bij Het HEM, Het Nieuwe Instituut en Kunstfort bij Vijfhuizen.

Monika Szewczyk
Artistieke adviesraad Fogo Island Arts
Kunstcommissie UvA

Maaïke Lauwaert
Bestuurslid De Witte Raaf
Bestuurslid Dommering Fonds
Voorzitter De Zaak Nu
Voorzitter MOKER en P_Oi

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, sweeping loop that encloses the letters 'H' and 'E'.

Hala Elkoussy, voorzitter

A handwritten signature in black ink, featuring a series of sharp, rhythmic peaks and valleys, resembling a stylized wave or a series of connected loops.

Jack Bakker, penningmeester

Jaarrekening 2020

Stichting de Appel
te Amsterdam

A handwritten signature or set of initials in black ink, located in the bottom right corner of the page. The signature is stylized and appears to consist of several overlapping strokes.

Inhoudsopgave

	pagina
JAARREKENING 2020	2
1.1 Balans per 31 december 2020	3
1.2 Exploitatierekening over 2020	5
1.3 Kasstroomoverzicht over 2020	6
1.4 Toelichtingen	7
Overige gegevens	14
2.1 Controleverklaring	15

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and strokes, located in the bottom right corner of the page.

JAARREKENING 2020

Handwritten signature or initials in black ink, consisting of a large, stylized 'M' followed by a crossed-out 'K'.

1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2020

ACTIVA

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa:		
Verbouwing	3.721	0
Kantoorapparatuur	<u>12.490</u>	<u>4.553</u>
Totaal vaste activa	16.211	4.553
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraad	250	250
Vorderingen en overlopende activa:		
Waarborgsommen	6.849	6.849
Debiteuren	1.676	12.641
Voorziening dubieuze debiteuren	4.164	
Nog te ontvangen subsidies	20.000	53.500
Belastingen	<u>11.005</u>	<u>14.264</u>
	43.694	87.254
Effecten		
Liquide middelen	<u>195.441</u>	<u>38.689</u>
Totaal vlottende activa	239.135	125.943
	<u>255.596</u>	<u>130.746</u>

PASSIVA

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
KAPITAAL		
Algemene reserve	113.357	93.456
Bestemmingreserve Corona	<u>0</u>	<u>0</u>
	113.357	93.456
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Crediteuren	9.659	7.088
Belastingen	11.196	10.050
Nog te ontvangen facturen	15.550	0
Overige schulden	<u>105.834</u>	<u>20.152</u>
	142.239	37.290
	<u><u>255.596</u></u>	<u><u>130.746</u></u>

1.2 EXPLOITATIEREKENING OVER 2020

	Begroting 2020		2019
	2020		
Elgen inkomsten	217.526	363.150	307.390
Subsidies	726.177	667.000	617.426
Totale baten	943.703	1.030.150	924.816
Beheerslasten materieel	218.122	114.350	152.919
Beheerslasten personeel	109.647	130.000	123.211
	327.769	244.350	276.130
Activiteitenlasten materieel	239.870	343.500	349.121
Activiteiten personeel	356.550	442.300	361.555
	596.420	785.800	710.676
Totaal lasten	924.189	1.030.150	986.806
Operationeel resultaat	19.514	0	-61.990
Financiële baten en lasten	387	0	-8.711
Exploitatieresultaat	19.901	0	-70.701

Het resultaat is als volgt bestemd:

Toegevoegd aan de Algemene reserve	19.901	0	0
Toegevoegd aan Bestemmingsreserve Corona	0	0	0
Onttrokken aan Bestemmingsreserve	0	0	-40.110
Onttrokken aan Bestemmingsfonds OCW	0	0	-11.248
Onttrokken aan Algemene reserve	0	0	-19.343
	<u>19.901</u>	<u>0</u>	<u>-70.701</u>

1.3 KASSTROOMOVERZICHT OVER 2020

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Exploitatiesaldo	19.901	-70.701
Afschrijvingen materiële vaste activa	2.254	4.311
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>22.155</u>	<u>-66.390</u>
Mutatie voorraad	0	0
Mutatie vorderingen	43.560	53.645
Mutatie kortlopende schulden	104.949	-4.244
	<u>148.509</u>	<u>49.401</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	170.664	-16.989
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Investeringen materiële vaste activa	<u>-13.912</u>	<u>-1.932</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-13.912	-1.932
Nettokasstroom	<u>156.752</u>	<u>-18.921</u>
Liquide middelen en effecten per 31 december	195.441	38.689
Liquide middelen en effecten per 1 januari	<u>38.689</u>	<u>57.610</u>
Mutatie liquide middelen	<u>156.752</u>	<u>-18.921</u>

1.4 TOELICHTINGEN

Activiteiten

Stichting de Appel arts centre is een centrum voor hedendaagse kunst in Amsterdam. Het centrum bestaat sinds 1975 en was achtereenvolgend op verschillende locaties gevestigd. In de Appel vinden tentoonstellingen, performances en andere activiteiten plaats.

De Stichting, gevestigd aan de Schipluidenlaan 12, 1062 HE te Amsterdam, is opgericht op 15 januari 1975 en is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder het nummer 41197650.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Algemeen

De waardering van activa en passiva en de bepaling van resultaat vinden plaats op basis van Titel 9 Boek 2 B.W. en RJ 640. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van de stichting zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingprijs.

Vorderingen

Kortlopende vorderingen worden bij ontstaan gewaardeerd tegen reële gewaardeerd en daarna tegen gewaardeerd tegen nominale waarde of geamortiseerde kostprijs welke gelijk is aan de nominale waarde. Indien nodig onder een aftrek van een voorziening wegens mogelijke oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Alle onder de kortlopende vorderingen opgenomen bedragen hebben een looptijd van minder dan een jaar.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat over het boekjaar wordt bepaald als het verschil tussen de donaties en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten.

Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen welke hun oorsprong vinden in het verslagjaar worden opgenomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Subsidies

Donaties worden op basis van toezegging opgenomen in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Overige kosten

De overige kosten worden verantwoord in de periode waarop ze betrekking hebben.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de balans per 31 december 2020

ACTIVA

<u>Verbouwing</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Boekwaarde per 1 januari	0	3.534
Investerings boekjaar	4.086	0
Afschrijvingen boekjaar	-365	-3.534
Boekwaarde per 31 december	<u>3.721</u>	<u>0</u>
Cumulatieve investeringen	12.038	7.952
Cumulatieve afschrijvingen	-8.317	-7.952
Boekwaarde per 31 december	<u>3.721</u>	<u>0</u>

Kantoorapparatuur

Boekwaarde per 1 januari	4.553	3.398
Investerings boekjaar	9.826	1.932
Afschrijvingen boekjaar	-1.889	-777
Boekwaarde per 31 december	<u>12.490</u>	<u>4.553</u>
Cumulatieve investeringen	15.645	5.819
Cumulatieve afschrijvingen	-3.155	-1.266
Boekwaarde per 31 december	<u>12.490</u>	<u>4.553</u>

Voor de vaste activa worden de volgende afschrijvingsperiode gehanteerd:

Verbouwing	14 maanden
Kantoorapparatuur	5 jaar

Waarborgsommen

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Borg Broedplaats Lely	<u>6.849</u>	<u>6.849</u>

Debiteuren

Saldilijst per 31 december	5.840	16.095
Af voorziening wegens oninbaarheid	4.164	3.454
	<u>1.676</u>	<u>12.641</u>

Nog te ontvangen subsidies

Nog te ontvangen subsidie Mondriaan Fonds	0	30.000
Nog te ontvangen subsidie AFK	8.000	7.500
Nog te ontvangen subsidie Fonds 21	12.000	0
Nog te ontvangen subsidie Ammodo	0	16.000
	<u>20.000</u>	<u>53.500</u>

<u>Belastingen</u>	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Omzetbelasting 2020	8.565	0
Omzetbelasting 2019	0	-3.007
Omzetbelasting 2018	359	0
Omzetbelasting 2017	2.081	17.271
	<u>11.005</u>	<u>14.264</u>

Liquide middelen

Kas	146	642
ABN AMRO bank rekening-courant	95.949	7.332
ABN AMRO bank spaarrekening	3	3
ING bank	-25	73
ING bank spaarrekening	99.991	29.724
Kruisposten	-622	915
	<u>195.441</u>	<u>38.689</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de vennootschap.

PASSIVA

Kapitaal

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Het verloop van de algemene reserve is als volgt:		
Saldo per 1 januari	93.456	112.800
Resultaatbestemming verslagjaar	<u>19.901</u>	<u>-19.344</u>
Saldo per 31 december	<u><u>113.357</u></u>	<u><u>93.456</u></u>

De algemene reserves zijn ultimo 2020 volledig vrij besteedbaar.

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt:

Saldo per 1 januari	0	40.110
Resultaatbestemming verslagjaar	<u>0</u>	<u>-40.110</u>
Saldo per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

Het verloop van het bestemmingsfonds OCW is als volgt:

Saldo per 1 januari	0	11.248
Resultaatbestemming verslagjaar	<u>0</u>	<u>-11.248</u>
Saldo per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

Crediteuren

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Saldilijst per 31 december	<u><u>9.659</u></u>	<u><u>7.088</u></u>

Belastingen

Loonbelasting	<u><u>11.196</u></u>	<u><u>10.050</u></u>
---------------	----------------------	----------------------

Overige schulden

Vooruit ontvangen subsidies	58.985	3.500
Reservering vakantiegeld	14.979	12.779
Reservering vakantiedagen	1.726	2.909
Overig	<u>30.144</u>	<u>964</u>
	<u><u>105.834</u></u>	<u><u>20.152</u></u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurcontract

Stichting de Appel heeft een huurcontract voor de ruimte aan de Schipluidenlaan 12, Amsterdam. Het contract loopt tot en met 31 december 2021 met een huur van € 78.000 per jaar.

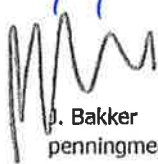

Ondertekening van de jaarrekening

Amsterdam, 30/6/..... 2021

H. El Koussy
voorzitter

J. Bakker
penningmeester

V. van Velsen

M. Gouwenberg

Q. Gario

Overige gegevens

2.1 CONTROLEVERKLARING

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de directie van Stichting De Appel te Amsterdam

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2020 van Stichting De Appel te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting De Appel per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-640 "Organisaties zonder winststreven".

Deze jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020;
3. de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Meerjarige subsidies AFK Kunstenplanperiode 2017-2020. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting De Appel zoals vereist in de Verordening Inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregeling in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de Overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ-640 "Organisaties zonder winststreven" en het Handboek Verantwoording Meerjarige Subsidies 2017-2020 vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720 en het Controleprotocol van de Meerjarige Subsidies 2017-2020. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming de in Nederland geldende RJ-640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming de In Nederland geldende RJ-640 "Organisaties zonder winststreven" en het Handboek Verantwoording Meerjarige Subsidies 2017-2020. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 30 juni 2021

Amstelstad Audit B.V.

drs. G. Hoes RA